

GÜNLÜDÜR

Sayı : 64272063-610- **23465**
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-5521)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 27.05.2016 tarihli ve 43452547-120.07-38403 sayılı yazısı.

Sinop Milletvekili Sayın Barış KARADENİZ'in tarafıma tevcih ettiği 7/5521 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Bakan

Ek :7-5521 Esas Numaralı Önerge Cevabı (2 sayfa)

Sorular 1, 2, 3, 4:

Türkiye'deki elektrik kayıp-kaçak miktarını dünya ortalaması ile kıyaslayarak dünya genelinde kayıp kaçak oranın % 3 civarında olduğu, Türkiye'de ise bu oranın % 2,5 olduğu iddia edilmektedir.

Bu iddianın sahipleri elektrik kayıp kaçak oranlarının “dağıtım” mı yoksa “iletim” aşamasında mı olduğunu belirtmedikleri için kayıp kaçak oranları ile ilgili spekülasyon yorumları yapılmakta, Türkiye'nin enerji açığı ile ilgili politikalara temel oluşturmak için bu veriler yanlış ve saptırılarak kullanılmaktadır. Bunun dışında vatandaşlarımız kayıp kaçak oranlarının yanlış ve yanlış olarak kamuoyuna aktarılmasıyla adeta pahalı enerji satın almaya ikna edilmeye çalışılarak mağdur edilmektedir.

Oysa herkesin bildiği gibi elektriğin santralde üretilmesi ve tüketiciye ulaştırılması arasındaki bu iki temel süreçte farklı miktarlarda kayıp-kaçaklar yaşanmaktadır. Elektrik sistemindeki tedarik zincirinde dağıtım şirketi, elektriği iletim şirketinden satın almakta ve bu elektriği abonelerine satmaktadır. Dağıtım şirketine bağlı olan abonelerin sayaçlarında belirtilen tüketim miktarı ile iletim şirketinin dağıtım şirketine sattığı elektrik miktarı arasındaki fark “dağıtım aşamasındaki kayıp-kaçak” miktarını ortaya koymaktadır. Dağıtım sistemindeki kayıp kaçak oranına göre çok daha düşük olan “iletim sistemi kayıp-kaçakları” ise sistemdeki talep, yük akışları, sıcaklık ve altyapı yatırımlarına bağlı olarak değişmektedir.

Elektrik Piyasası 2014 Yılı Piyasa Gelişim Raporu'na göre, 2014'te iletim sistemindeki ortalama kayıp oranı %2,7 olmuştur. Ancak dağıtımda yaşanan kayıp-kaçaklara bakıldığında - ki kaynaklarda dağıtım aşamasında yaşanan kayıp kaçak oranları, dağıtım şirketlerinin etkin olduğu bölgeler düzeyinde sunulmaktadır- Türkiye'de dağıtım aşamasında en yüksek kayıp kaçak oranı % 74,1 ile Dicle'de en düşük oran ise % 6,33'le Trakya'da gerçekleşmektedir.

Dünya Bankası'nın en güncel tarihli (2013) verilerine göre, Türkiye'de iletim ve dağıtım aşamasında ortaya çıkan toplam kayıp-kaçak elektriğin oranı %15 seviyesindeyken aynı yıl dünya ortalaması %8,16'dır.

Bu nokta, dağıtım ve iletim aşamasındaki kayıplara ayrı ayrı değil bir bütün olarak bir baktığımızda Türkiye'nin dünya ortalamasının üzerinde bir kaçağa sahip olduğu açıkça görülmektedir.

- Enerji nakil hatlarının yetersizliği nedeniyle üretilen elektrik enerjisinin tüketim noktalarına ulaşana kadar ortaya çıkan kayıplar kaç lira maliyetle önlenir, Bakanlığınız bunun hesabını yaptı mı? Bu maliyet bir nükleer santralin maliyetinin kaç katıdır? Türkiye'deki elektrik enerjisinde kayıpların önlenmesi durumunda kaç nükleer santral yapımından vazgeçilir? Kayıp miktarını dünya oranları seviyesine indirmek için, sadece “iletim oranını” açıklayarak “dağıtım oranını” da saklı tutarak manipülasyon yapmaktan öte, hangi somut çalışmaları yapıyorsunuz?

- Teknik olarak kayıpları sıfırlamak mümkün değilse de kaçak oranını sıfıra yaklaştırmak oldukça mümkünken, iktidarınız süresince uyguladığınız politikalarla bu oranlarda neden dünya standartlarındaki oranı yakalayamadınız?

- Dağıtım bölgesi olarak incelendiğinde Dicle, Van Gölü ve Aras bölgelerindeki kayıp-kaçak oranlarının önlenmesi için ortaya çıkacak maliyet bir nükleer santralin maliyetinden az, kazanılacak enerji de birkaç nükleer santralin ürettiğinden fazlayken ve bu anlamda Türkiye'nin enerji açığı söz konusu değilken Sinop ve Akkuyu'ya neden nükleer enerji santralleri kurulmaktadır?

- 2003-2015 yılları arasında, vatandaşların elektrik faturalarına toplam ne kadar kayıp-kaçak

bedeli tahakkuk ettirdiniz? Bu bedelin toplamda ne kadarını tahsil ettiniz? Bu bedellerin illere ve yıllara göre dağılımı nasıl gerçekleşmiştir?

Cevaplar 1, 2, 3, 4:

Dört reaktörden oluşan Akkuyu Nükleer Santralının kurulum maliyeti yaklaşık 20 milyar ABD Dolarıdır. Ancak “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti’nde Akkuyu Sahası’nda Bir Nükleer Güç Santralının Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliğine İlişkin Anlaşma”ya göre projenin finansmanından Rus Tarafı sorumludur.

Akkuyu Nükleer Enerji Santralinden yıllık 35 milyar kWh, Sinop Nükleer Enerji Santralinden ise yıllık 33 milyar kWh elektrik üretilmesi planlanmaktadır. Akkuyu ve Sinop Enerji Santralleri bugün devrede olsaydı, yıllık elektrik tüketim talebinin %25’ini karşılayacaktı. Bu oran kayıp-kaçak oranının karşılaştırılamayacak kadar çok üzerindedir. Dolayısıyla Akkuyu ve Sinop Nükleer Santralleri enerjide arz güvenliğinin sağlanması hususunda büyük önem arz etmektedir.

Kaçak ve kayıt dışı elektrik kullanımının önlenmesi amacıyla Elektrik Dağıtım Şirketleri tarafından elektrik abonelerinin ölçü sistemleri kaçak kullanımı engelleyecek şekilde kontrol edilmekte ve kaçak kontrol takibi için kayıp kaçak tarama çalışmaları periyodik olarak devam etmektedir. Elektriğin kesintisiz ve kaliteli olarak sunulabilmesi amacıyla kaçak elektrik kullanımı ile mücadeleye devam edilmekte ve halkın bilinçlendirilmesi ile birlikte çalışmalar sürdürülmektedir.

Kayıp kaçak oranlarının azaltılması konusu öncelikli hedeflerimizin başında gelmekte olup bu alandaki yoğun çalışmalarımız ve alınan tedbirler neticesinde ülke genelinde kayıp kaçak oranları % 23-25 düzeylerinden % 14-15 düzeylerine kadar düşürülmüştür.

Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi tarafından iletim hattında yaşanan kayıpların minimize edilmesi ve hattın en ideal şekilde kullanılması yönünde çalışmalar titizlikle sürdürülmektedir.

Yıllar İtibariyle Türkiye Elektrik Enerjisi İletim Kayıp Oranları

Yıllar	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
İletim Kaybı (%)	2,7	2,5	2,3	2,1	2,8	1,9	2,6	2,4	2,5	2,1

Önceki dönemlerde olduğu gibi 2016-2020 döneminde de her bir bölge için hedef kayıp-kaçak oranları belirlenmiştir. Böylece, tüketicilerin daha düşük kayıp-kaçak bedeline maruz kalmaları sağlarken bu hizmeti yerine getiren dağıtım şirketlerine de riskler yüklenmiştir. Bu kapsamda, verilen hedefler şirketlerin performansları da dikkate alınarak belirlenmiş olup performans düzeyi yüksek olan şirketlerin ödüllendirilmesini, performans düzeyi düşük olan şirketlerin ise cezalandırılmasını temin edecek bir mekanizma dâhilinde hedef kayıp-kaçak oranları belirlenmiştir. Nitekim düşük performanstan dolayı gerçekleşen yüksek kayıp-kaçak düzeyinin yol açtığı ek maliyeti Önceki dönemlerde olduğu gibi 2016-2020 döneminde de dağıtım şirketleri üstlenecektir. Kaçakların sıfırlanmasına ve teknik kayıpların makul seviyeye indirilmesine ilişkin gerekli çalışmalar ve düzenlemeler yapılmaktadır.